Väljaandja:	Teede- ja Sideminister
Akti liik:	määrus
Teksti liik:	algtekst-terviktekst
Redaktsiooni jõustumise kp:	01.06.2002
Redaktsiooni kehtivuse lõpp:	14.02.2010
Avaldamismärge:	RTL 2001, 49, 678

Alarmsõidukijuhi koolituse eeskiri, koolituskursuse õppekava, autojuhi kutseoskusnõuded ja koolitustunnistuse vorm

Vastu võetud 04.04.2001 nr 33

AVALDATUD :

RTL 2001, 49, 678

Määrus kehtestatakse «Autoveoseaduse» (RT I 2000, 54, 346) paragrahvi 28 alusel.

1. peatükk

ALARMSÕIDUKIJUHI KOOLITUSE EESKIRI JA KOOLITUSTUNNISTUSE VORM

§1. Nõuded juhi koolitusele

(1) Alarmsõidukijuhi (edaspidi *juht*) koolitus (edaspidi *koolitus*) toimub Teede- ja Sideministeerium poolt tunnustatud koolitusasutuses statsionaarses õppevormis päevase või õhtuse õppeajaga.

(2) Koolitus toimub kogu õppeprotsessi ulatuses koolitusasutuses ning peab andma õpilasele teadmised ja oskused sellisel määral, et ta võiks juhtida alarmsõidukit tulenevalt tema tööülesannetest.

(3) Koolitamisel tuleb arvestada, et õpetatakse kõrgema ohu allika kasutajat, kellel on seadusega lubatud kõrvale kalduda liikluseeskirja nõuetest ja kelle võimalikud vead või väär tegutsemine kõrgendatud riskiolukorras võivad põhjustada raskeid või korvamatuid tagajärgi.

(4) Käesoleva õppekava alusel toimuva kursuse kestus on päevase õppevormi korral üks nädal ja õhtuse õppevormi korral kaks nädalat.

§2. Koolituse liigid

(1) Koolitust teostatakse alarmsõidukite järgmiste liikide osas:
1) tuletõrje-, pääste- ja avariiteenistuse sõiduk;
2) kiirabisõiduk;
3) politseisõiduk;
4) piirivalvesõiduk;
5) Justiitsministeeriumi vanglate osakonna ja vangla sõiduk;
6) Siseministeeriumi sisejulgeolekuteenistuse sõiduk;
7) tsiviilvärvides alarmsõiduk vastavalt Vabariigi Valitsuse 20. veebruari 2001. a määrusele nr 69 «Eritalituse sõidukite loetelu, nende tähistamise ja liiklemise kord» (RT I 2001, 19, 105).

(2) Koolitus toimub algkoolituse või täienduskoolituse korras. Algkoolitust antakse isikutele, kes ei oma alarmsõidukijuhi kogemusi, ja täienduskoolitust isikutele, kes omavad alarmsõidukijuhina töötamise kogemusi.

(3) Algkoolituse ja täienduskoolituse teoreetilise osa põhiülesanne on kaitsliku juhtimisstiili õpetamine.

(4) Algkoolituse praktilise osa põhiülesanne on liiklusohtude ettenägemise ja ennetamise õpetamine.

(5) Täienduskoolituse praktilise osa põhiülesanne on juhtide õpetamine äärmuslikes olukordades tegutsemiseks.

§3. Nõuded koolituskursusest osavõtjale

(1) Koolituskursusest osavõtja peab olema Eesti kodanik, kelle alaline elukoht on Eestis, või elamisloa alusel Eestis viibiv välismaalane. Tal peab olema vastava kategooria mootorsõiduki juhiluba ja nõuetele vastav tervisetõend.

(2) Täienduskoolituskursusest osavõtja peab olema töötanud alarmsõidukijuhina vähemalt kolm aastat.

§4. Õppetöö korraldus ja kestus

(1) Teooriaõppe tunni kestus on 45 minutit. On lubatud kasutada paaristunde pikkusega kuni 90 minutit. Praktilise õppetunni pikkus on kuni 90 minutit.

(2) Teooria- või praktilise õppe rühmas võib olla kuni 16 õpilast. Vajadusel võib praktilise õppe ajal jagada rühma pooleks.

(3) Teooria- ja praktilise õppe tundide ülesehitus ja vahelduvus peavad tagama õpilase piisava ettevalmistuse eksamite edukaks sooritamiseks ning edasiseks töötamiseks juhina.

§5. Hindamise alused ja eksamineerimise kord

(1) Hindamise aluseks on nõue objektiivselt välja selgitada õpilase teadmised, oskused ja hoiakud kogu õppekava ja selle üksikute teemade osas. Vajadusel antakse õpilasele lisakoolitust nii teoreetiliste kui ka praktiliste oskuste täiendamiseks.

(2) Koolitusasutuses rakendatakse hindamissüsteemi põhimõttel «*jah*» ¿ sooritas, «*ei*» ¿ ei sooritanud.

(3) Juhi koolitus lõpeb eksami sooritamisega koolitusasutuses. Eksamikomisjoni koosseisu määrab koolitusasutuse juht. Eksamikomisjoni koosseisu on soovitatav kutsuda lisaks õpetajatele veel:
1) Teede- ja Sideministeeriumi esindaja;
2) Siseministeeriumi esindaja;
3) Sotsiaalministeeriumi esindaja.

(4) Eksamiküsimustik peab täielikult hõlmama õppekava sisu kõigi õppeainete ulatuses. Eksam loetakse sooritatuks, kui eksamineeritav vastab õigesti vähemalt 80% küsimustest ja on edukalt sooritanud sõidueksami kõik harjutused.

(5) Koolituse eksamite läbiviimise korra kinnitab koolitusasutuse juhataja.

(6) Õppekava läbinud ja edukalt eksamid sooritanud juhile väljastab koolitusasutus tunnistuse, mille vorm on toodud lisas 2.

§6. Nõuded koolitusasutusele

Koolitusasutusel peab olema:
1) tervisekaitse nõuetele vastavad õpperuumid (hooned, sisustus ja muu vara) või nende kasutamise võimalus;
2) õppesõiduväljak (vähemalt 8000-m^2pindalaga ja kõva kattega) või selle kasutamise võimalus;
3) õppesõidukid või õppesõidukite kasutamise võimalus;
4) paragrahvis 7 toodud nõuetele vastavad õpetajad;
5) vastavad õppekavad ja õppedokumentatsioon.

§7. Pedagoogiline kaader

(1) Juhi koolitusasutuses peab õppekavas toodud õppeainete õpetaja olema neid aineid valdav ja vastavat töökogemust omav kõrg- või keskeriharidusega spetsialist.

(2) Sõiduõpetaja peab omama alarmsõidu kogemusi, valdama sõiduõpetuse aluseid ning omama kehtivat mootorsõidukijuhi õpetaja tunnistust.

§8. Õppedokumentatsioon

Koolitusasutus on kohustatud pidama järgmist õppedokumentatsiooni:
1) õpperühma nimekiri, mis peab sisaldama andmeid õpilase ees- ja perekonnanime, sünniaja (isikukoodi), elukoha aadressi, tervisetõendi numbri ja väljaandja kohta;
2) õppetöö päevik;
3) tunnistuste väljaandmise register;
4) eksamiprotokoll.

§9. Koolituse järelevalve

Õppekava täitmist kontrollib ja hindab Teede- ja Sideministeerium eksamitulemuste ja koolitusasutuste vahetu kontrolli tulemuste põhjal.

2. peatükk

JUHI KOOLITUSE ÕPPEKAVA

§10. Õppekava sisu ja koostamise alused

Juhi koolituse õppekava (edaspidi *õppekava*) määrab kindlaks kohustuslikud õppeained ja nende mahud juhi koolitamisel olenevalt alarmsõiduki liigist. Õppekava koostamisel on arvestatud juhi eelnevate teadmiste ja oskustega, mis ta on saanud A-kategooria mootorratta, B-, C- või D-kategooria auto juhtimisõiguse omandamisel, ning eelnevate sõidukogemustega, olenevalt sellest, millise kategooria mootorsõiduki baasil olevat alarmsõidukit isik juhib.

§11. Õppekava eesmärk

Õppekava eesmärk on:
1) juhi ettevalmistamine alarmsõiduki juhtimiseks, andes teadmised ja oskused käesolevas õppekavas loetletud teemade ja alateemade mahus;
2) säästlike, ohutute ja keskkonda hoidvate hoiakute kujundamine alarmsõiduki juhtimisel.

§12. Õppekava

Juhi koolituse õppekava koosneb järgmistest õppeainetest ja eksamitest:

Õppeteema number ja sisu	Õppetunde	sealhulgas	
		teoreetilisi	praktilisi
A. Alarmsõiduk liikluses			
1. Sõiduki kaitslik juhtimisstiil	*	*	*
2. Alarmsõidukite kasutamist käsitlev seadusandlus	*	*	*
3. Alarmseadmed	*	*	*
4. Alarmseadmete toime	*	*	*
5. Ohud liikluses	*	*	*
6. Sõiduki turvalisus	*	*	*
7. Tsiviilvärvides sõiduki juhtimine alarmsõiduna	*	*	*
8. Esmaabi osutamine ja elustamisvõtete rakendamine	*	*	*
9. Eksam	*	*	*
Kokku	**17**	**14**	**3**
B. Alarmsõiduki juhtimine äärmuslikes liiklusolukordades			
1. Äärmusolukorra määrang	*	*	*
2. Ohutu sõidujoon	*	*	*
3. Ohtu ennetavad juhtimisvõtted ohutul sõidujoonel	*	*	*
4. Eksamisõit	*	*	*
Kokku	**14**	**3**	**11**

Kõik kokku	**31**	**17**	**14**

Märkus: * Õppetundide arv ja maht on vabalt määratav olenevalt alarmsõidukite kasutusalast.

§13. Õppeainete temaatiline plaan

Õppeainete temaatiline plaan on toodud lisas 1.

3. peatükk

ALARMSÕIDUKI JUHI KUTSEOSKUSNÕUDED

§14. Nõuete rakendusala ja kehtivus

(1) Nõuded on aluseks alarmsõiduki juhi (edaspidi *juht*) koolitamisel ja eksamineerimisel, kehtestades nõuded juhi teadmistele, oskustele ja käitumisele.

(2) Nõuded kehtivad isikutele, kes oma tööülesannetest tulenevalt juhivad alarmsõidukeid.

§15. Juhi teadmistele esitatavad põhinõuded

Juht peab teadma:
1) alarmsõiduki kasutamist reguleerivate õigusaktide nõudeid;
2) alarmsõiduga seotud täiendavaid ohtusid;
3) alarmseadmete kasutamist ja nende mõju teistele liiklejatele;
4) sõiduki konstruktsioonist ja kasutusalast lähtuvaid täiendavaid ohtusid;
5) õigeid juhtimisvõtteid äärmuslikes liiklusolukordades;
6) oma teeninduspiirkonna tee- ja liiklustingimusi ning sihtpunkti asukohti;
7) kannatanule esmaabi andmise ja elustamise võtteid.

§16. Juhi oskustele esitatavad põhinõuded

Juht peab oskama:
1) kasutada alarmseadmeid olenevalt vajadusest ja liiklusolukorrast;
2) teha alarmsõiduk teistele liiklejatele nähtavaks ja kuuldavaks ning anda edasi oma kavatsusi liikumissuuna jätkamisel või muutmisel;
3) oma käitumisega nõuda alarmsõidukile teeandmist, kasutada seda ohutult ning kiirelt, kui selleks on võimalus;
4) hinnata ja ette arvata teiste liiklejate käitumisest tulenevaid ohte ja vastavalt sellele tegutseda;
5) kasutada asukoha kaarti sihtpunkti määramiseks;
6) valida kõige kiirem ja ohutum tee sihtpunkti jõudmiseks olenevalt aastaajast ja liiklusintensiivsusest;
7) valitseda sõidukit äärmuslikes liiklusolukordades;
8) osutada kannatanule esmaabi ja kasutada elustamisvõtteid.

§17. Nõuded juhi käitumisele

Juht peab ohutu sõitmise tagamiseks rakendama kõiki vajalikke juhtimisvõtteid, kasutama alarmsõidukile ettenähtud õigusi ainult äärmise vajaduse korral ja riskantseid juhtimisvõtteid ainult äärmuslikes liiklusolukordades.

§18. Lisanõuded tulenevalt sõiduki konstruktsioonist ja kasutusalast

(1) Paakauto juht peab teadma täiendavaid ohte, mis tulenevad paagi vedelikuga täitmise erinevatest kogustest, ja oskama äärmusolukordades autot valitseda.

(2) Kiirabiauto juht peab teadma kannatanu seisukorrast tulenevaid riske äärmusolukordades sõitmisel ja oskama sellele vastavalt tegutseda.

(3) Jälitusauto juht peab teadma jälitussõidu iseärasusi ja oskama lubatud võtteid täiuslikult kasutada.

4. peatükk

RAKENDUSSÄTE

§19. Määruse jõustumine

Käesolev määrus jõustub 15. mail 2001. a.

Minister Toivo JÜRGENSON

Kantsler Margus LEIVO

Lisa 1
teede- ja sideministri
4. aprilli 2001. a
määruse nr 33
«Alarmsõidukijuhi koolituse
eeskiri, koolituskursuse
õppekava, autojuhi
kutseoskusnõuded ja
koolitustunnistuse vorm»
juurde

JUHI KOOLITUSKURSUSE ÕPPEAINETE TEMAATILINE PLAAN

Nr	Õppeteema sisu	Õppetunde	sealhulgas	
			teoreetilisi	praktilisi
A. ALARMSÕIDUK LIIKLUSES				
1. 1.1. 1.2. 1.3.	**Sõiduki kaitslik juhtimisstiil** Kaitsliku juhtimisstiili olemus. Ees seisnevate ohtude aimamise oskus olenevalt liiklusoludest. Äkkolukordades tegutsemise oskus.	*	*	*
2. 2.1. 2.2. 2.3.	**Alarmsõidukite kasutamist käsitlev seadusandlus** Alarmsõidukite liigitus. Alarmsõiduki kaart, selle saamise, kasutamise ja hoidmise tingimused. Alarmsõidukijuhi kohustused ja õigused: 1) alarmsõidukijuhi kohustused liiklusohutuse tagamisel; 2) Politseiameti korrapidaja informeerimine alarmsõiduki kasutaja poolt.			

3. 3.1.	**Alarmseadmed** Vilkurid: 1) vilkurite tehnilised nõuded; 2) vilkurite värvid ja nende tähendus; 3) vilkurite paigutus.	*	*	*
3.2.	Helisignaalseadmed:			
	1) helisignaalseadmete tehnilised nõuded; 2) helisignaalseadmete paigutus.			
3.3.	Alarmseadmete kasutamine:			
	1) alarmseadmete kasutamise kohustuslikkus; 2) alarmseadmete kasutamine öisel ajal.			
4.	**Alarmseadmete toime**	*	*	*
4.1.	Vilkurite nähtavus:			
	1) vilkurite nähtavus erinevates ilmastiku- ja liiklustingimustes; 2) vilkurite nähtavust segavad asjaolud.			
4.2.	Helisignaali kuuldavus:			
	1) helisignaali kuuldavus erinevates ilmastiku- ja liiklustingimustes; 2) helisignaali kuuldavust segavad asjaolud.			
4.3.	Alarmseadmete toime tajumine ja hindamine.			
	Alarmseadmete tajumine ja hindamine:			
	1) jalakäija poolt; 2) teiste mootorsõidukijuhtide poolt; 3) olenevalt mootorsõiduki liigist ja asukohast liikluses; 4) juhi enda poolt.			
5.	**Ohud liikluses**	*	*	*
5.1. 5.2. 5.3.	Liiklusolukorra hindamine ja ohu tajumine. Liiklusohu erinevus alarmsõidukiga sõitmisel võrreldes tavaliiklusega. Liikluseeskirja nõuete kõrvalekaldumisest johtuvad ohud:			
	1) foorinõuetest kõrvalekaldumine;			

	2) liiklusmärkide ja teemärgiste nõuetest kõrvalekaldumine; 3) peatumise keelu nõuetest kõrvalekaldumine.			
5.4.	Sõidukiiruse suurendamisest johtuvad ohud:			
	1) juhi vaatevälja ahenemine; 2) peatumisteekonna muutumine; 3) teiste liiklejate poolt võimalikud põhjustatavad ohud.			
5.5.	Möödasõit:			
	1) möödasõidu eriolukorrad; 2) riski suurenemine möödasõidul.			
5.6.	Vastutulev liiklus:			
	1) vastutuleva liikluse mõjutamine; 2) vastutulevas liikluses peituvad ohud.			
5.7.	Ristmike ületamine:			
	1) sõidueesõiguse saavutamine ja turvalisuse tagamine; 2) ristmiku ületamise ohud.			
5.8.	Õige asukoht liikluses:			
5.9.	1) kiireima ja ohutuma trajektoori valimine; 2) reavahetamise ohud. Tegutsemine mitmesugustes ilmastiku ja nähtavuse tingimustes			
	Sõitmine:			
	1) halva nähtavuse tingimustes (udus, pimeda ajal jms); 2) libedal teel; 3) alla- ja vastupäikest; 4) sajus.			
6.	**Sõiduki turvalisus**	*	*	*
	1) aktiivne ja passiivne ohutus; 2) sõiduki vastavus tehnonõuetele; 3) juhi töökoht; 4) roolimise tehnika.			
7. 7.1.	**Tsiviilvärvides alarmsõiduki**	*	*	*

7.2. 7.3.	**juhtimine äärmusolukordades** Sellise sõiduki kasutamise erinevus erivärvides alarmsõiduki kasutamisest. Täiendavatest ohutusabinõudest äärmusolukordades sõitmisel. Alarmseadmete kasutamisel tehtavad vead.			
8.	**Esmaabi osutamine ja elustamisvõtete rakendamine**	*	*	*
9.	**Eksam**	*	*	*
B. ALARMSÕIDUKI JUHTIMINE ÄÄRMUSLIKES LIIKLUSOLUKORDADES				
1. 1.1. 1.2. 1.3. 1.4.	**Äärmusliku olukorra määrang** Sõidukile mõjuvad jõud kiirendamisel, pidurdamisel ja sõidul kurvis. Sõiduki juhitavus, teelpüsivus ja kursikindlus ning seadmed nende tagamiseks. Esi-, taga- ja nelivedu autode erinev käitumine rehvide haardevõime piiril. Alarmsõiduki konstruktsioonist ja kasutusalast lähtuvad täiendavad ohud:	*	*	*
	1) paakauto, kiirabiauto, isikkoosseisu veoks ette nähtud auto ja jälitusauto; 2) operatiivülesande täitmise erinevused.			
	Harjutused sõiduki juhitavuse ja teelpüsivuse piirolukorra määramiseks: a) «Uss»; b) «Kurv»; c) »Ümberpõige takistusest».			
2. 2.1. 2.2.	**Ohutu sõidujoon** Sõidujoone mõiste ja valik, arvestades auto dünaamilisi omadusi. Harjutused sõiduki juhitavuse ja teelpüsivuse piirolukorra määramiseks pimeda ajal: a) «Kurv äkkpidurdusega»;	*	*	*

	b) «Ümberpõige».			
3. 3.1.	**Ennetavad juhtimisvõtted ohutul sõidujoonel** Harjutused juhi ja auto võimete määramiseks: a) «Kiiruslik uss»; b) «Ristikuleht» (ainult B-kategooria autoga).	*	*	*
4.	**Eksamisõit**	*	*	*

Märkus: * Õppetundide arv ja maht on vabalt määratav olenevalt alarmsõiduki kasutusalast ja sellest, kas koolitust teostatakse alg- või täienduskoolitusena.

Lisa 2
teede- ja sideministri
4. aprilli 2001. a
määruse nr 33
«Alarmsõidukijuhi koolituse
eeskiri, koolituskursuse
õppekava, autojuhi
kutseoskusnõuded ja
koolitustunnistuse vorm»
juurde

JUHI KOOLITUSTUNNISTUS		
. . . . .		
(kooliasutuse nimetus)		
ALARMSÕIDUKI JUHI KOOLITUSTUNNISTUSE NR 000000		
Kodanik		
Isikukood __ __ __ __ __ __ __ __ __ __ __	õppis ¿. . .¿ . . . . . .200 : : : a. kuni	
		¿. . .¿ . . . . . .200 : : : a.
alarmsõiduki juhi koolituskursusele ja sooritas edukalt eksameid.		
Välja antud ¿. . .¿ . . . . . .200 : : : a.		
P.K.	Juhataja	
Käesolev tunnistus kehtib koos vastava kategooria mootorsõiduki juhiloaga.		